

**Výskyt seniorského abusu v
sociálních službách –
zkušenosti inspekce
poskytování sociálních služeb**

Stáří spojuje 2019

Jan Vrbický

Sociální služby

- Základní právní rámec – zákon č. 108/2006 Sb., vyhláška č. 505/2006 Sb.
- **Pobytové** - spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb
- **Ambulantní** - osoba do služby dochází nebo je doprovázena nebo dopravována do zařízení sociálních služeb a součástí služby není ubytování
- **Terénní** - poskytovány v přirozeném sociálním prostředí osob

Některé služby mohou být poskytovány více formami (např. pečovatelská služba – poskytuje se ambulantní i terénní formou)

Druhy sociálních služeb a cílová skupina „senioři“

- Zákon definuje 33 druhů sociálních služeb
- Cílová skupina „ **osoby, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku**“
 - tzn. na seniory, kteří potřebují určitou míru pomoci a podpory
- Versus snížená soběstačnost z důvodu stařecké, Alzheimerovy a jiné demence
- Problematika institutu nepříznivé sociální situace

Přehled sociálních služeb pro seniory v České republice

Druhy sociálních služeb	Celkový počet	Celková kapacita
centra denních služeb	35	685
denní stacionáře	102	1386
domovy pro osoby se zdravotním postižením	6	266
domovy pro seniory	532	35952
domovy se zvláštním režimem	137	7365
chráněné bydlení	4	264
krizová pomoc	3	83
nízkoprahová denní centra	1	10
odborné sociální poradenství	195	5701
odlehčovací služby	225	2122
osobní asistence	173	5124
pečovatelská služba	704	56787
průvodcovské a předčitatelské služby	5	145
sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	75	17296
sociálně terapeutické dílny	4	112
sociální rehabilitace	17	935
sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče	92	1381
telefonická krizová pomoc	11	3
terénní programy	4	20
tísňová péče	17	6573
tlumočnické služby	2	4
týdenní stacionáře	7	75
Celkový součet	2351	142289

Prevence špatného zacházení

- **Zákon** stanoví podmínky a požadavky na kvalitu sociálních služeb
 - Proces
 - Ochrana lidských práv
- § 88 c, d,
 - Specifická úprava OOPO ve velmi úzkém rozsahu
 - § 89
- Neoprávněné držení

Přehled neregistrovaných služeb

Krajský úřad	Druh služby (počet), která je poskytována bez registrace								K 31.12.2018 (celkem - skutečný stav)
	DS		DZR		Další služby		Celkem		
	25.5.19	30.11.18	25.5.19	30.11.18	25.5.19	30.11.18	25.5.19	30.11.18	
Jihočeský	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Jihomoravský	2	3	0	0	1	2	3	5	8
Karlovarský	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vysočina	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Královéhradecký	2	2	0	0	0	0	2	2	4
Liberecký	0	0	0	0	1	0	1	0	0
MHMP	1	2	0	0	0	1	1	3	4
Moravskoslezský	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Olomoucký	1	0	0	0	1	2	2	2	4
Pardubický	0	1	0	0	2	1	2	2	4
Plzeňský	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Středočeský	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ústecký	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zlínský	2	0	0	0	1	0	3	0	3
celkem	9	8	0	0	6	6	15	14	28

Přehled neregistrovaných služeb

- V tabulce jsou uvedeny služby, které jsou podezřelé, že poskytují služby bez oprávnění, ale dosud zde nebylo krajskými úřady zahájeno správní řízení.
- V tabulce sloupec „Další služby“ znamená sociální služby s největším zastoupením, tj. např. chráněná bydlení, osobní asistence, domovy pro osoby se zdravotním postižením, aj.)

Přehled neregistrovaných služeb

- MPSV se intenzivně zabývá mapováním služeb poskytujících sociálních služby bez potřebného oprávnění a bylo provedeno srovnání vývoje za 2 pololetí po sobě jdoucích.
- V České republice k termínu 31. prosinci 2018 bylo identifikováno **64 subjektů**, které pravděpodobně poskytují sociální služby bez oprávnění. Dosud bylo **zahájeno 44 správních řízení**, pravomocně byly **ukončeny 3 řízení**.

Standardy kvality sociálních služeb

- Specifikace standardů kvality
- Oblast ochrany lidských práv
- prevence

Inspekce poskytování sociálních služeb

- plnění povinností poskytovatelů sociálních služeb stanovených v § 88 a 89,
- kvalita poskytovaných sociálních služeb
- plnění povinnosti vést evidenci podle § 91c

Inspekce poskytování sociálních služeb

- Inspekce poskytování sociálních služeb se vykonává podle zákona o sociálních službách u registrovaných poskytovatelů sociálních služeb s působností po celé České republice, kdy proces realizace inspekční činnosti je nastaven tak, aby bylo možno zjistit v co nejširším rozsahu skutečný stav věci, k tomu se využívá institut neohlášených inspekcí, ale současně naplňuje v rámci provádění inspekční činnosti ustanovení zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád) i v oblasti šetření práv a oprávněných zájmů kontrolované osoby.

Inspekce poskytování sociálních služeb

- Inspekce poskytování sociálních služeb probíhají jako neohlášené, protože přímý vstup inspekčního týmu do reality poskytování sociální služby bez předchozího ohlášení podá nezkraslený obraz o přímé práci s klienty sociální služby, profesionalitě způsobu poskytování sociální služby a hlavně o každodenním naplňování požadavků zákona o sociálních službách v oblasti kvality poskytování pomoci a podpory v oblastech základních činností, odpovídajících druhu sociální služby jednotlivým klientům sociální služby.

Inspekce poskytování sociálních služeb

- Za rok 2018 bylo provedeno 222 inspekcí poskytování sociálních služeb.
- Nejčastější nedostatky byly identifikovány v nastavení a realizaci procesu individuálního plánování, vedení záznamů o průběhu poskytování sociální služby jednotlivým klientům a vedení záznamů o hodnocení průběhu poskytování sociální služby jednotlivým klientům, v oblasti dodržování základních lidských práv,
- Za období od ledna 2019 do dubna 2019 bylo provedeno 52 inspekcí poskytování sociálních služeb.

Inspekce poskytování sociálních služeb – varianty spolupráce

- Policií ČR byl Ministerstvu práce a sociálních věcí, odboru inspekce sociálních služeb zaslán podnět ve věci prošetření okolnosti úmrtí klientky a možného zanedbání péče ze strany zdravotního personálu či pracovníků v sociálních službách u poskytovatele.
- V návaznosti na popis závažných situací byla u uvedeného poskytovatele provedena inspekce poskytování sociálních služeb, která prošetřila též předmětné skutečnosti uvedené v podání.

Inspekce poskytování sociálních služeb – varianty spolupráce

- Od roku 2015 do 2019 takto bylo postupováno v 3 případech
- Inspekcí poskytování sociálních služeb nebyly zjištěny nedostatky v oblastech zajištění ochrany práv a svobod klientů předmětných sociálních služeb.
- Policii ČR byl následně předán kompletní Protokol o inspekci sociálních služeb.

Inspekce poskytování sociálních služeb 1

- V případě, kdy Ministerstvo práce a sociálních věcí obdrží podnět, který obsahuje popis situací, které mohou být situacemi možného zneužívání klientů ze strany sociální služby, byl předán podnět na příslušné orgány, které jsou kompetentní k jejich vyřízení, tj. orgánům činným v trestním řízení, tedy Policii ČR.
- od roku 2015 do 2019 takto bylo postupováno v 12 případech

Inspekce poskytování sociálních služeb 2

Podání obsahující popis situací, jež mohou predikovat podezření ze spáchání trestného činu úmyslného ublížení na zdraví, a které bylo doručeno na Ministerstvu práce a sociálních věcí bylo postoupeno Policii České republiky, jako orgánu věcně a místně příslušnému k šetření předmětného obsahu podání.

- od roku 2015 do 2019 takto bylo postupováno ve 4 případech.

Inspekce poskytování sociálních služeb 3

- U 1 poskytovatele sociálních služeb od roku 2015 do roku 2019 byla některá zjištění místního šetření inspekce sociálních služeb natolik závažná (jako např. nepřivolání zdravotní záchranné služby, nezajištění adekvátní péče, omezení svobody pohybu, podezření na sexuální zneužívání a týrání), že bylo nutné kontaktovat orgány činné v trestním řízení.

Postup Krajského úřadu

v případě, že sociální služba není poskytována v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb.:

- Kontrola registračních podmínek či kvality služby u vybraného poskytovatele sociálních služeb (na základě podnětu veřejnosti/ombudsmana, atd.)
- Vyhotovení protokolu o kontrole se zjištěnými nedostatky za neplnění registračních podmínek
- Pokud nejsou nedostatky odstraněny, je zahájeno správní řízení
- Dle § 82 odst. 3 písm. a) ZSS je rozhodne registrující orgán o zrušení registrace, jestliže poskytovatel u dané služby přestane splňovat registrační podmínky
- U pobytových služeb ve spolupráci s ostatními poskytovateli sociálních služeb a obecním úřadem obce s rozšířenou působností, příslušné podle místa trvalého/hlášeného pobytu osob, zajišťuje poskytnutí sociálních služeb v případě, kdy poskytovatel sociálních služeb ukončil poskytování sociálních služeb z důvodu zrušení jeho registrace a osoby, kterým tento poskytovatel dosud poskytoval sociální služby, se nacházejí v bezprostředním ohrožení jejich práv a zájmů a nejsou schopny samy si zajistit pokračující poskytování sociálních služeb

Děkuji za pozornost

Mgr. Jan Vrbický

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
vedoucí Oddělení koncepce sociálních služeb

Tel: 221 924 539, Mob: 608797081

e-mail: jan.vrbicky@mpsv.cz

www.mpsv.cz